
Kyrkomötet Förvaltarekapsutskottets betänkande 2018:4

Att få effekt av initierade satsningar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:26 och 2018:94 som båda rör Svenska kyrkans förmåga att genomföra och få effekt av förändringsarbete.

Utskottet delar bilden som beskrivs i motion 2018:26 rörande vikten av förändringshantering och förändringsledning. Utskottet menar emellertid att det inom Svenska kyrkan redan existerar ett tillräckligt stöd, bland annat genom aktiv samverkan med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. På detta sätt stimuleras ett likartat förhållningssätt till förändringsarbete och förändringsledning, samtidigt möjlighet ges för anpassning till lokala förutsättningar. För stöd och behov som är gemensamma för flera enheter fyller stiftsorganisationen en viktig funktion, medan nationell nivå bör fokusera sitt stöd kring förändringshantering på organisationsgemensamma processer och verktyg.

Med anledning av detta föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2018:26.

Utskottet uppskattar intentionen i motion 2018:94 att säkerställa en effektiv användning av framtida IT-stöd för fastighetsförvaltning i Svenska kyrkan. Både motionär och utskott menar vidare att potentialen i ett sådant IT-stöd är direkt relaterat till användarens förmåga att nyttja desamma. Utskottet poängterar särskilt att en framtida hållbar fastighetsförvaltning bygger på samsyn, där alla delar i organisationen involveras både tidigt och kontinuerligt i ett gemensamt arbete. Det pågående arbetet inom ramen för kyrkostyrelsens skrivelse *Gemensamt ansvar* (KsSkr 2016:6) samt projektet Gemensamt fastighetsregister har både målformuleringar och aktiviteter kopplat till såväl utbildning av användare som samsyn.

Med anledning av det redan pågående arbetet föreslår utskottet kyrkomötet att båda att-satserna i motion 2018:94 ska anses besvarade.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:26.
2. Kyrkomötet beslutar att motion 2018:94 punkt 1 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.
3. Kyrkomötet beslutar att motion 2018:94 punkt 2 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionernas förslag

Motion 2018:26 av Mats Ershammar, Förändringsförmåga på lokal nivå

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer och praktisk vägledning i hur förändringsarbete kan bedrivas framgångsrikt, att erbjudas stiftens för dessas arbete med att stärka den lokala nivåns förmåga att hantera förändringsprocesser som sådana.

Motion 2018:94 av Karin Nodin, Utbildningsinsatser och uppföljning med anledning av införandet av fastighetsregister

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp att samordna/likrikta och följa upp den framtida digitaliseringen för fastighetsregister inom de olika stiftet, dvs. hela organisationen,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp som ger riktlinjer för samordnad IT-utbildning för fastighetsregister och för att främja en flexibel, tidsenlig och resurssnål användning på det lokala planet.

Bakgrund

Många begränsade insatser men inget sammanhållet program för att förutse och hantera förändring

Även om det inte efter år 2000 genomförts några större och sammanhållna insatser inriktade på den lokala förmågan att förutse, besluta och genomföra förändringar i verksamheten finns det många exempel på projekt där förändringsledning och förändringsförmåga varit en del av insatsen. En sådan typ av förändringar som kan vara genomgripande är indelningsförändringar. De förbereds ofta under flera år och tar sedan mer än ett verksamhetsår att genomföra fullt ut. Rörande indelningsförändringar har den nationella nivån och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation framställt olika former av stödjande dokument för att förbereda, genomföra och få effekt av indelningsförändringen. Flera stift har också i samverkan tagit fram material för att stödja dessa förändringsprojekt.

Flera projekt rörande diakonal verksamhet har framställt material som avser att stödja förändrings- och utvecklingsarbete. Materialet *Från idé till handling* är en utbildning som erbjudits stiftshandläggare med diakonal inriktning så att dessa ska kunna leda eller stödja utvecklingsarbete. Ett annat material med namnet *Små steg för hållbar utveckling* har tagits fram med syftet att utveckla och stärka den lokala förmågan att bedriva hållbar och effektiv verksamhet. Materialet färdigställs under hösten efter att ha verifierats i ett par workshops med fem församlingar eller pastorat.

Många större IT-satsningar förutsätter förändringsarbete för att man ska nå den effekt som avses. Projekt som Gemensamt Administrativt Stöd (GAS) och Gemensamt Arkiv, Diarium och Dokumenthantering (GADD) har därför som en del av sina insatser utbildningar som ska främja att man utvärderar och förändrar sina arbetssätt.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (SKAO) erbjuder styrelseutveckling där kyrkorådet med hjälp av olika metoder kan utforska behovet av strategiska förändringar, man erbjuder också ett flertal utvecklingsprogram för chefer som syftar till att stärka chefens förmåga att leda och utveckla verksamheten och man har haft öppna utbildningar gällande förändringsledning och det finns möjligheter att få processtöd med specifikt fokus på förändringsledning.

Stegvis genomförande av kyrkomötets beslut om Gemensamt ansvar

Kyrkomötets beslut med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse *Gemensamt ansvar* (KsSkr 2016:6) innehöll flera mål som ska uppnås de kommande åren. Ett register över Svenska kyrkans fastigheter och byggnader ska upprättas, varje pastorat eller församling som inte ingår i pastorat ska upprätta en lokalförsörjningsplan och i samverkan med stiftet ska kyrkostyrelsen erbjuda kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte i frågor rörande fastighetsförvaltning. Målgrupperna för det senare är anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare på stifts- och lokal nivå. Arbetet med att erbjuda

kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte har inte inletts ännu eftersom det bedömts vara nödvändigt att fokusera på fastighetsregister och lokalförsörjningsplaner först. Planeringen av erbjudanden om kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte påbörjas nästkommande verksamhetsår och kommer att ske i samverkan med stiftens.

Projektet Gemensamt Fastighetsregister har som en specifik leverans att tillhandahålla utbildning till stiftens representanter, kanslistöd och systemadministratörer och till de slutanvändare som deltar i projektets pilotverksamhet. Detta framgår av projektets utbildningsplan. En avsikt med detta är att göra det möjligt för stiftens att i sin tur utbilda lokala användare i pastorat och församlingar. Denna ansvarsfördelning, att den nationella nivån utbildar stiftens utbildare som i sin tur utbildar lokala användare, är den gängse som tillämpats i de flesta större införanden av nya IT-system och nya arbetsprocesser. I stort sett samtliga stift genomför redan i dag någon eller några fastighetsdagar för församlingar och pastorat för att skapa tillfälle för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Avsikten med Fastighetsregistret är att skapa ett register med grundläggande uppgifter om fastigheter och byggnader som klassificerats med en gemensam nomenklatur. Ett sådant register avses ge förutsättningar att utveckla en IT-miljö där flera olika system kan användas i fastighetsförvaltningen.

I årets skrivelse från kyrkostyrelsen *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2019–2021* (KsSkr 2018:1) nämns digitalisering i avsnitt 6.3.1 *Verksamhetsområdet Stödja och utveckla administration och förvaltning* och där nämns också fastighetsområdet med sitt fokus på fastighetsregister och lokalförsörjningsplaner. Målet på detta verksamhetsområde uttrycks som:

Den nationella nivån säkerställer i samverkan med stiftens att det finns en gemensam målbild, strategi och ett genomförande kopplat till finansiering av administration, kommunikation och digitalisering inom Svenska kyrkan. (KsSkr 2018:1 sid. 23)

Utskottets överväganden

Motion 2018:26

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:26.

Utskottet delar motionärens bild av att förändringsarbete och förändringsledning är viktigt och framöver blir allt viktigare för hela Svenska kyrkan. Såväl omvärldens krav som egna behov gör att Svenska kyrkan som organisation behöver kunna genomföra förändringar både proaktivt och reaktivt i stort som smått.

Det är dock utskottets mening att redan existerande stöd och verktyg för att genomföra och leda förändring är tillräckligt, inte minst tack vare en god samverkan med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Samverkansformen gör det möjligt att bedriva förändringsarbete på ett likartat sätt i hela organisationen och samtidigt dra nytta av andra församlingars erfarenheter, men även möjlighet till ett stöd anpassat till de lokala förutsättningarna där förändring ska genomföras.

Självklart förekommer det behov av olika typer av förändringsstöd som är gemensamt för flera enheter i Svenska kyrkan. I detta fyller stiftsorganisationen en viktig roll med möjlighet att fånga upp och hantera gemensamma behov inom stiftet. Nationell nivå bör fokusera sitt stöd kring förändringsarbete och förändringsledning på de processer och verktyg nationell nivå tillhandahåller för alla stift och församlingar, till exempel vid införande av olika IT-stöd. Likväl är det viktigt att nationell

nivå även fortsättningsvis är lyhörd för de gemensamma behov kring förändringshantering och förändringsledning som uttrycks från församlingarna genom stiftet.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2018:26.

Motion 2018:94

Utskottets förslag: Kyrkomötet anser att motion 2018:94 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet uppskattar motionärens vilja att säkerställa en effektiv användning av framtida IT-stöd för fastighetshandling i Svenska kyrkan. Precis som motionären menar utskottet att potentialen i ett sådant stöd är direkt kopplat till användarens förmåga att kunna nyttja desamma. Ett tekniskt välkonstruerat verktyg fyller ingen funktion om ingen kan använda det.

Såväl det pågående arbetet i inom ramen för kyrkostyrelsen skrivelse *Gemensamt ansvar* (KsSkr 2016:6) som projektet *Gemensamt fastighetsregister* har båda målformuleringar som handlar om att på olika sätt säkerställa att anställda, förtroendevalda och ideella erbjuds utbildning, kompetensutveckling och möjlighet till erfarenhetsutbyte rörande fastighetsförvaltning. Utskottet konstaterar att dessa mål hanteras i enlighet med tidsplaneringen för det redan pågåendet arbetet och bejakar dess vikt för arbetets framgång.

I likhet med motionären menar utskottet att en viktig nyckel för en framtida hållbar fastighetsförvaltning i Svenska kyrkan bygger på samsyn. Denna samsyn bygger i sin tur på att alla delar av organisationen involveras både tidigt och kontinuerligt i ett gemensamt arbete kring fastighetsförvaltning.

Utskottet noterar att nationell nivå redan har ett pågående arbete som syftar till att skapa samsyn kring fastighetsförvaltning, bland annat genom att aktivt involvera stift och församlingar i framtagandet av såväl verktyg som processer kopplat till projektet *Gemensamt fastighetsregister*.

Vad motionären önskar är som framgått ovan redan tillgodosett. Utskottet anser därmed att ingen ytterligare åtgärd behövs. Kyrkomötet föreslås besluta att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Förvaltarskapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Johan Berkman, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Camilla Persson, Sven Erik Bodén, Björn Andersson, Leif Grip, Stefan Linderås, Anne Olofsson, Lennart Persson, Jan-Åke Isaksson, Sven Ingvar Holmgren, Nadja Elhousny Nygårdh, Margareta Carlsson, Karl-Gunnar Svensson och Leif Nordenstorm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kicki Mattsson, Rebecca Hägg, Isak Öhrlund, Gunnel Eriksson, Lars Bryntesson, Anna Karin Hammar, Jörgen Åkesson, Victor Månsson, Carin Jakobsson, Elisabeth Werner, Samuel Lilja, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.